

Handläggare
Leila Massih
Telefon: 0850809306

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2021-08-26

Handlingsplan för skadedjursbekämpning

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Trafikkontoret har tagit fram en handlingsplan för skadedjursbekämpning. Förvaltningen välkomnar handlingsplanen och anser att de aktiviteter som berör stadsdelsförvaltningarna är rimliga och ligger linje med förvaltningens arbete med parker och grönområden.

Förvaltningen ser att handlingsplanen kan bli ett stöd i förvaltningens kommunikation med allmänheten när det kommer frågor och synpunkter på hur staden arbetar med att bekämpa skadedjur. Förvaltningen vill lyfta att det är angeläget att kommunicera vikten av god renhållning inte bara med fastighetsägare och medborgare, utan även med verksamheter som till exempel restauranger och caféer.

Vidare ser förvaltningen att det vid större parkinvesteringsprojekt kan ske ett utvecklat samarbete med trafikkontoret så att de i god tid får information om att förvaltningen planerar markarbeten och att eventuella extra insatser i skadedjursbekämpning kan planeras. Överlag välkomnar förvaltningen en utvecklad dialog med trafikkontoret avseende till exempel vilka platser som är särskilt drabbade av skadedjur och vilka metoder som används.

Enligt förvaltningen finns också ett behov av att kunna kommunicera hur staden arbetar med viltvård och eventuell skyddsjakt, ett arbete som skulle kunna tydliggöras i en separat handlingsplan.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har gett trafikkontoret i uppdrag att ta fram en handlingsplan för skadedjursbekämpning. Kommunstyrelsen remitterar nu förslaget till handlingsplanen till bland annat Östermalms stadsdelsnämnd. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 17 september 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljöavdelningen norra innerstaden.

Ärendet

I trafikkontorets uppdrag ligger att ta fram en handlingsplan mot det som ofta kallas för *skadedjur*. I aktuell handlingsplan behandlas därför endast problem som uppstår på grund av olika typer av gnagare som råttor, möss, sorkar samt fåglar, vanligen duvor.

Handlingsprogrammet omfattar inte problem från det som vanligen benämns *ohyra* eller de djur som kan bli föremål för *skydds jakt*. Exempel på *ohyra* är mjölbagge, änger, myra, silverfisk, geting, fluga och kackerlacka. Exempel på djur som kan bli föremål för *skydds jakt* är rådjur, kanin, hare, grävling, bäver och gås.

Stadens ansvar för skadedjursbekämpning

Ansvar för skadedjursbekämpning faller enligt miljöbalken på mark- och fastighetsägaren. Staden har alltså ansvar för sin egen mark och sina egna byggnader, på samma sätt som varje enskild fastighetsägare har ansvar för att bekämpa skadedjur på sin mark och i sina byggnader.

Stadens skadedjursverksamhet är upphandlad enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Fram till 2010 bedrevs all stadens skadedjursverksamhet av trafikkontoret i egen regi för att därefter upphandlas av trafikkontoret. I olika omgångar har därefter ansvaret för skadedjursbekämpning förts över på stadens fastighetsägande förvaltningar och bolag. Stadens fastighetsägare har för närvarande alltså ansvaret för all typ av skadedjursbekämpning inom den egna fastigheten. Samtliga fastighetsägare har upphandlat verksamheten.

Stadsdelsförvaltningarna har ingen formell roll i skadedjursbekämpningen då trafikkontoret har ansvar för skadedjursbekämpning på all offentlig plats.

Stadsdelsförvaltningarna har dock en betydelsefull roll i att lokalisera problem med skadedjur och vidarebefordra medborgarnas anmälningar och klagomål till trafikkontoret.

I remissen finns mer information om befintlig skadedjursituation i Stockholm, befintliga metoder för skadedjursbekämpning samt vilken lagstiftning som finns att förhålla sig till.

Handlingsplanens mål och aktiviteter

I handlingsplanen för skadedjursbekämpning har fyra mål tagits fram och till dessa kopplas ett antal aktiviteter. Nedan följer målen samt de aktiviteter som berör stadsdelsnämnderna. I remissen återfinns samtliga aktiviteter.

Mål: Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna har en väl fungerande renhållning i det offentliga rummet.

- Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna arbetar med att utveckla metoder för en effektivare avfallshantering med optimerade tömningsfrekvenser och kärllstorlekar.

Mål: Stadens kommunikation kring skadedjur leder till förändrat beteende hos boende, verksamma och besökare i staden.

- Stadens förvaltningar och bolag, med ansvar inom skadedjursbekämpningen, kommunicerar med medborgare, boende och besökare för att visa på sambandet mellan en tilltagande nedskräpning och ökande skadedjursproblematik.
- Stadens bolag och förvaltningar, med ansvar för skadedjursbekämpning, kommunicerar med enskilda fastighetsägare för att tydliggöra deras roll och ansvar i bekämpning av skadedjur.

Mål: Staden ställer krav på utveckling och innovativa metoder vid upphandlingar av skadedjursentreprenader.

- I samband med schakter i stadens mark kan krav ställas på tillfälliga skadedjursprogram i samband med t.ex. schaktöppningstillstånd. Arbeten i mark leder ofta till att gnagare störs i sina boplatser och därmed tvingas upp på marknivå för att söka nya boplatser vilket kan skapa problem för boende och förbipasserande.

Mål: Kommunfullmäktige beslutar att central upphandling ska vara normalförfarande för inköpskategorin skadedjursbekämpning för samtliga berörda förvaltningar och bolag.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Stab

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen välkomnar framtagna handlingsplaner för skadedjursbekämpning. Enligt förvaltningen är de aktiviteter som

berör stadsdelsförvaltningarna rimliga och ligger linje med förvaltningens arbete med parker och grönområden.

Förvaltningen arbetar med handlingsplanens mål om en väl fungerande renhållning, till exempel genom att löpande byta ut gamla skräpkorgar till förbättrade modeller samt med att se över placeringen av skräpkorgarna så att de står där behovet är som störst. Sedan flera år tillbaka har förvaltningen smarta skräpkorgar som komprimerar skräpet och signalerar när en korg är full. Förvaltningen anser att denna modell av skräpkorgar leder till minskad nedskräpning och minskad mängd skadedjur, bland annat genom att dessa skräpkorgar inte blir fulla lika fort samt att de har tätslutande lock där skadedjur inte kommer in. Dessutom har förvaltningen sett att detta system ger en effektiviserad tömning med färre transporter för tömning. I parkskötseln kan även val av växter i rabatter och liknande påverka förekomsten av skadedjur. I vissa fall har skadedjursproblematik kunnat stävjas genom att göra om rabatter och välja växter som råttor inte tycker om.

Förvaltningen arbetar, i linje med handlingsplanen, med att kommunicera hur beteenden hos boende och besökare kan bidra till att minska nedskräpning på offentlig plats. Förvaltningen samverkar med trafikkontoret i dessa frågor och tar del av kommunikationsmaterial som trafikkontoret tar fram. Förvaltningen ser att aktuell handlingsplanen kan bli ett stöd i förvaltningens kommunikation med allmänheten när det kommer frågor och synpunkter på hur staden arbetar med att bekämpa skadedjur.

Förvaltningen vill lyfta att det är angeläget att kommunicera vikten av god renhållning inte bara med fastighetsägare och invånare, utan även med verksamheter som till exempel restauranger och caféer. Återvinningsstationer och soprum är platser som ofta används av denna typ av verksamheter och som har stor effekt på mängden skräp och skadedjur.

Vidare är förvaltningen positiv till förslaget om att ställa krav på tillfälliga skadedjursprogram i samband med arbeten i mark. Förvaltningen ser till exempel att skadedjur ofta kommer upp i marknivå i samband med parkupprustningar. Vid större investeringsprojekt ser förvaltningen att det kan ske ett utvecklat samarbete med trafikkontoret så att de i god tid får information om att förvaltningen planerar markarbeten och att eventuella extra insatser i skadedjursbekämpning kan planeras. Överlag välkomnar förvaltningen en utvecklad dialog med trafikkontoret avseende till

exempel vilka platser som är särskilt drabbade och vilka metoder som används.

Avslutningsvis vill förvaltningen lyfta att vi regelbundet får synpunkter om till exempel bävvar, kaniner, gäss och fiskmåsar. Synpunkterna handlar om att dessa djur skadar växtlighet eller egendom, men det kommer också synpunkter på att dessa djur är trevliga inslag i stadsmiljön och bör värnas. Detta är djur som inte innefattas av aktuell handlingsplan och här ser förvaltningen att det finns ett behov av att kunna kommunicera hur staden arbetar med viltvård och eventuell skydds jakt, ett arbete som skulle kunna tydliggöras i en separat handlingsplan.

Kerstin Andersson
stadsdelsdirektör

Therese Rosen
avdelningschef

Bilagor

1. Följebrev
2. Handlingsplan för skadedjursbekämpning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, stadsdelsdirektör	2021-07-02
Therese Rosen, avdelningschef	2021-06-30